

EMMA
GAALAN

Emma Gaalan tarina

JUKKA HAARMA

JUKKA HAARMA ON PITKÄN LINJAN MUSADIGGARI, JOKA TOIMI YLI 30 VUOTTA YLESSÄ MUSIIKKITOIMITTAJANA JA -PÄÄLLIKKÖNÄ JA KIRJOITTA NYKYISIN MUSIIKISTA BLOGISSAAN HAARMA.COM. HÄN ON OLLUT USEANA VUONNA EMMA-TUOMARISTON JÄSEN JA PALKITTU TYÖSTÄÄN POPULAARIMUSIIKIN HYVÄKSI ERIKOIS-EMMALLA V. 2011.

Emma, 30v.

Yhdysvalloilla on "Grammy"-palkinto (vuodesta 1959), Ruotsilla "Grammis" (vuodesta 1972) ja Britannialla "Brit Awards" (vuodesta 1977) ja Suomella on ollut Emmansa vuodesta 1983. Emma-palkinnot jaetaan nyt 30. kerran (1988-90 olivat väli vuosia). Kategorioita oli ensimmäisenä vuonna viisi, viime vuonna 23. Tähän mennessä Emma-palkintoja on jaettu yhteensä 480. Vuoden 2015 Emmojen jälkeen luku nousee yli viiden sadan.

Kannattaa juhlia.

Emma, pelkkää menestystä?

Vuoteen 1991 saakka Musiikkituottajat -IFPI Finland ry (aiemmin Suomen Ääni- ja kuvatalennetuottajat ry/ÄKT) valitsivat Emmat jäsenistönsä oman raadin äänestyksen tuloksena. Vuodesta 1992 lähtien ÄKT/IFPI on toiminut esivalintaraatina ja alan toimittajat, kriitikot, levykauppiaat, radioiden edustajat sekä muut alaa ja musiikkia läheltä seuranneet ovat tehneet lopulliset ehdokas- ja voittajavalinnat. Musiikin monimuotoisuuden lisääntyessä osa valinnoista on siirtynyt päätuomaristosta erillisiin genrekohtaisiin raateihin.

Valintakriteerit IFPI on nykyisin määritellyt näin: "Emma-palkintojen myöntökriteerit ovat musiikillinen kiinnostavuus, menestykset musiikillisesti ja kaupallisesti äänitealalla sekä taiteilijan suosio eri mittareilla arvioituna".

Pari tarkentavaa lisäystä. Menestyksen lisäksi raadit ovat, ainakin omien kokemuksieni mukaan, pyrkinet ottamaan huomioon myös laaja-alaisempia merkityksiä. Esim.

onko artisti tuonut, suhteessa omaan tuotantoonsa, tai laajemmin koko suomalaiseen musiikkikenttään, levyllään tai tekemisillään jotakin uutta ja mielenkiintoista tai kiteytännyt kyseisenä vuonna jotakin olennaista omasta ilmaisu- tai tulkintatavastaan.

Yksioikoisena pidettyä menestysmittaria on vuosien varrelle kritisoitu, osin syystä (kaikkien kannalta välttämätön musiikillinen uudistuminen nousee usein suosioon marginaalista tai jää sinne jo genrensä takia), osin unohtaen, että menestyksellä ja populaarimusiikilla on vahvoja määritelmällisiä ja historiallisia yhteyksiä. Kyseisen genren sisällä menestys ja laatu ovat kulkeneet käsi kädessä useammin kuin ehkä minkään muun kulttuurin alueella. Emma-palkinnot tuskin kokonaisuutena ovat ristiriidassa tuon väitteeni kanssa (ks. esim. eniten Emmoja saaneiden artistien lista kirjoituksen lopussa).

Palkinnon nimi viittaa myös menestykseen, Ture Aran laulamaan iskusävelmään/iskelmään "Emma", joka v. 1929 nousi ensimmäiseksi suomalaiseksi superhitiksi: yli 30 000 myytyä savikiekkoa.

Lisäksi järjestävä taho on myöntänyt omilla valintapäätöksillään erikois- ja kultaisia Emmoja artisteille, yhtyeille ja alan pitkäaikaisille vaikuttajille.

Emma syntyy

Emman alku v. 1983 oli varsin väkevä. Vuoden biisinä, iskelmä-nimikkeen alla, palkittiin Kake Randelinin "Ava hakas". ÄKT:n raadin perustelut olivat selkeät: "Vuoden levytetyin kotimainen iskelmä ja suomalaisen beat/humppa-perinteen uranuurtajia". Vuoden naissoolistiksi valittiin ensimmäisenä vuotena Anita Hirvonen ja miessolisteja oli aloitusvuonna kaksi, Matti ja Teppo. Yö oli vuoden yhtye ja erikois-Emma ojennettiin Juice Leskiselälle.

Seuraavana vuonna palkittiin myös sekä vanhaa että uutta polvea: erikois-Emman sai Marjatta Pokela, vuoden naissolisti oli Vera Telenius ja miessolisti Kirka. Muuten vuosi oli uuden kyvyn, Dingon. Se oli vuoden yhtye ja vuoden sävellys "Levoton tuhkimo". Lisäksi yhtyeen tuottaja Pave Maijanen valittiin vuoden tuottajaksi.

Vuonna '85 vuoden yhtye ei ollut Eppu Normaali vaan toistamiseen Dingo. Eput oli vuoden yhtye vasta seuraavana vuonna. Vuoden '85 muita palkittuja olivat mm. 80-luvun suurtuottaja T.T. Oksala ja ensimmäinen Kultainen Emma ojennettiin suomalaisen populaarimusiikin suurmiehelle Toivo Kärjelle. Vuonna '86 palkittiin Eppujen lisäksi mm. Vesa-Matti Loiri erikois-Emmalla ja samalla palkinnolla silloinen kulttuuriministeri Kaarina Suonio.

Vuoden 1987 valinnat kuvastanevat vielä jonkinmoista populaarimusiikin yhtenäiskulttuurin aikaa: vuoden naissolisti oli Paula Koivuniemi, miessolisti Topi Sorsakoski, vuoden yhtye Mamba ja vuoden tulokas Miljoonasade. Vuoden iskelmä oli viimeksi mainitun yhtyeen "Marraskuu" ja erikois-Emma ojennettiin Tapani Kansalle.

Emma syntyy uudelleen, gaalana

Samalla kun Emmat siirtyivät muutaman välivuoden jälkeen 1990-luvulle (ehdokkaista tuskin oli välivuosiinakaan pulaa, mutta tiettävästi yhteistyökumppaneista tv:n puolella), tilaisuus alkoi saada juhlallisemman muodon. Vuoden 1991 Emmat jaettiin 8.3.1992 erityisessä Emma-gaalassa ("The Old Gal's Gala!" luki kutsussa). Tv-kamerat ovat tuosta lähtien olleet aina paikalla.

Tilaisuuden luonteen muuttuessa palkinto-kategoriat alkoivat samalla vähitellen lisääntyä ja musiikin kirjo laajentua. V. 1991 mukaan tulivat uusina nais- ja miessolistitulkokkaat (Hanna Ekola ja Samuli Edelmann), yhtyetulokas (Suurlähettiläät) ja vuoden yllättäjä (Värttinä). V. 1992 jaettiin ensi kertaa jazz-Emma (Krakatau-yhtye). Jotkut kategoriat olivat tosin lyhytikäisiä: muusikko-Emma jaettiin kerran (1992 Veli-Matti Järvenpää), samoin huumori-Emma (1996 Jope Ruonansuu). V. 1997 lisättiin entistä ajankohtaisempi kategoria, vuoden vientituote-Emma (Apocalyptica).

Emma vaihtaa vuosituhatta

Siirryttäessä 2000-luvulle kategorioiden määrä oli noussut alun viidestä kuuteentoista. V. 2000 uusina palkittavina olivat vuoden hiphop/dance -tulokas (Darude), pop/rock -tulokas (Kemopetrol) ja vuoden soundtrack ("Levottomat", tämäkin kategoria eli vain vuoden). Muita visuaalisen puolen Emmoja ovat edustaneet vuoden dvd (2004-05) ja vuoden video (vuodesta 2011).

V. 2001 Emma jaettiin ensi kertaa vuoden myydyimmästä albumista. Sen valintakriteeri oli ainakin selkeä. Kategorian syntyyn saattaa myös löytyä selvä syy: tuona vuonna ilmestyi Anssi Kelan "Nummela". Vuoden 2002 uusi Emma-kategoria oli (voisi kai Suomessa todeta: vihdoinkin) hardrock/metalli-albumi (voittaja Lordi: Get Heavy; v. 2004 sarja lyhentyi metalli-Emmaksiksi). Muutenkin vuosi oli metallipainotteinen. Timo Rautiainen ja Trio Niskalaukaus voittivat kolme Emmaa ja vienti-Emman Nightwish. Lisäksi Emma-palkinnon nappasi albumi "Tää on rankkaa". Yhtye oli tosin Yölintu ja kategoria vuoden iskelmäalbumi.

V. 2005 mukaan tuli lastenmusiikin Emma ja v. 2006 sekä etno- että klassisen musiikin Emma. V. 2007 palkintoihin lisättiin myös kriitikoiden valinta. Samoin kuin em. Emmojen kohdalla, tarkoituksena oli varmaankin laajentaa palkintojen jakoa myös marginaalisemman musiikin suuntaan. Ensimmäinen kriitikko-Emmalla palkittu yhtye lienee tuosta todisteena: Pepe DeLuxe. Samaa ajatusta ajoi varmaankin vuosina 2010 ja 2011 jaetut alternative/indie-albumi-Emmat (Magenta Skycode: Relief, Rubik: Solar).

v. 2009 vuoden tuottajaksi valittiin ensi kertaa nainen: Chisu. Samana vuonna yleisö sai ensi kertaa sanoa sanansa raatien lisäksi. Vuoden kotimainen artisti-Emman sai yleisöään perusteella Lauri Tähkä ja Elonkerjuu. Yleisöäänestykseen perustuu myös nykyisin vuoden musiikkivideon valinta.

Live-musiikin nousu heijastui Emmojen jakoon v. 2010 kun vuoden live-esiintyjäksi valittiin Jenni Vartiainen.

Vuoden yllättäjä-Emmoja valittiin epäsäännöllisesti vuosien 1991-2003 välillä. Asiaan kai kuului, että voittajajoukko oli heterogeenista. Em. Värttinän ('91) lisäksi vuoden yllättäjiä ovat olleet mm. v. '94 Kummeli, v. '96 ehkä hämmäntäväkin yllättävästi albumi "Hurriganes Live In Stockholm 1977". Vuoden 1997 yllättäjä oli tuona vuonna ensiesiintymisen tehneet Smurffit ja sopivasti ainakin toistaiseksi viimeisen yllättäjä-Emman sai vuonna 2003 Pikku G.

Emma-ehdokkuuksia

ÄKT:n jäsenistöraati valitsi alkuaikoina sekä ehdokkaat että voittajat. Vanhoista raadin pöytäkirjoista selviää myös, että valintoja seurasivat perustelut. Ensimmäisenä Emma-vuonna '83 esim. yhtye-ehdokkaana olleesta Hanoi Rocksista kirjoitetaan vastustamattoman tarkasti: "Vahva rock-joukko, joka on vakuuttavasti aloittamassa kansainvälistä karriääriä. Orkesterin ilme ja ulkoasu vastaavat esitettävää musiikkia". Seuraavana vuonna Dingon yhtye-ehdokkuutta perusteltiin yhtä selväsanaisesti: "Dingo on musiikillisesti tuoresointinen ja omaleimainen rockmusiikin uuden aallon edustaja. Yhtyeen menestys esitettävänä taitelijana ja levyttäjänä on sekä kaupallisesti että taiteellisesti kiistaton."

90-luvun alussa ulkopuolisen tuomariston mukaantulo lopetti ehdokkaiden perustelut, mutta ei mielenkiintoisia ehdokasasetteluja. V. 91 yhtye-ehdokkaat edustivat vielä silloin, voitaneen todeta, vastakkaisia genrejä: Kolmas Nainen ja Miljoonasade, Hausmylly ja Raptori. Vuoden '92 yhtye-tulokkaiden lista oli jo nimien perusteella värikkään monimuotoinen: CMX, Funkykarkurit, Neon 2 ja Vilperin perikunta.

Samaa monipuolisuutta edustivat vuoden '92 miessolisti-ehdokkaat Ismo Alanko, Joel Hallikainen, Hector, Eero Raittinen ja Ressu Redford. Toisaalta esim. vuoden '96 naissolistiehdokkaat Arja Havakka, Eija Kantola, Arja Koriseva, Heidi Kyrö ja Laura Voutilainen kuvastavat iskelmän edelleen hallinneen kyseistä kategorian. Toisaalta saman vuoden biisi-ehdokaslistalla perinteiset iskelmät olivat vähemmistönä: Keltainen (Aikakone), Laura Jenna Ellinoora Alexandra Camilla Jurvanen (Leevi & The Leavings), Onnenmaa (Kari Vepsä), Rakastuin mä looseriin (Nylon Beat), Seksuaalista häirintää (Aki Sirkesalo), Satulinna (Jari Sillanpää), Tie huomiseen (Kirka) ja Väinö (J. Karjalainen). Viimeksi mainittu voitti nykyisiä klassikkoja vilisevän sarjan (mikä valinta on tietysti kovin

mielenkiintoinen ottaen huomioon saman vuoden Leevi & The Leavingsien ehdokasbiisin nimen).

Vuonna '98 biisiehdokkaita oli vain kolme. Niiden nimet viittaavat melkeinpä runojen gaalaan: Suljettu sydän (Jonna Tervomaa), Tyttöjen välisestä ystävytydestä (Ultra Bra), Teit meistä kauniin (Apulanta).

Vuoden 2000 uusi sarja oli hiphop/dance-tulokas. Genret olivat Suomessa niin uusia, että ne oli yhdistettävä. Ehdokkaina olivat Darude, Fintelligens, Petri Nygård ja Giant Robot.

Vuoden 2009 iskelmäalbumi-sarjan ehdokkaana debytoi Yö ("Loisto"). Viimeistä kertaa ehdokkaana oli Kari Tapio ("Viimeiseen pisaraan"), voittaen. Saman vuoden naissoolisti-ehdokkaiden nimet kertovat vahvasti uuden artisti- sukupolven saapumisesta: Anna Abreu, Anna Puum, Chisu ja Irina.

Vuoden 2013 rock- ja popalbumi-ehdokkaat voi nähdä heijastumana ainakin kolmesta asiasta, sukupolvieroista, kyseisten genrejen eroista ja suomalaisen populaarimusiikin nykyisestä laajuudesta.

Rockalbumit: J. Karjalainen: Et ole yksin, Michael Monroe: Horns & Halos, Ismo Alanko: Maailmanlopun sushibaari, CMX: Seitsentahokas, Tuomari Nurmio: Dumari ja Spuget;

Popalbumit: Robin: Boom Kah, Haloo Helsinki!: Maailma on tehty meitä varten, Jenni Vartiainen: Terra, Sunrise Avenue: Unholy Ground, Isac Elliot: Wake Up World.

Emmat: kymmenen kärjessä

Kautta aikain eniten Emmoja saaneiden artistien tai yhtyeiden kymmenen kärki näyttää tältä:

- 1) **Nightwish 12**
- 2) **Chisu 11**
- 3) **J. Karjalainen 10**
- 4) **PMMP ja Cheek 9**
- 6) **Rasmus, HIM, Jenni Vartiainen 8**
- 9) **Jonna Tervomaa 7**
- 10) **Lauri Tähkä & Elonkerjuu, Haloo Helsinki! 6**

Viisi Emmaa ovat saaneet Vesa-Matti Loiri, Kari Tapio, Kaija Koo, Maija Vilkkumaa, Apulanta, Lordi ja Jukka Poika.

Onko Emmalla ollut sukupuolta? Jos otetaan mukaan vain yksittäisten artistien ja tuottajien saamat Emmat, niin vuodesta 1983 lähtien miesten osuus Emma-palkituista on vajaat 70%, naisten runsaat 30%. (Yhtyeet ovat tunnetusti miesvoittoisia.) Naisartistien nousu tällä vuosituhanella näkyy tosin myös Emmojen jaossa: vuodesta 2000 vuoteen 2014 heidän osuutensa on ollut saman laskutavan mukaan runsaat 40%.

Emman 30. juhlavuosi voi laittaa yllä olevan neljän kärjen uusiksi. Chisu on ehdolla kuudessa kategoriassa, Nightwish viidessä, Cheek kolmessa ja J. Karjalainen kahdessa...

Emma eilen, tänään, huomenna?

Romanttinen vastaus Emman tulevaisuuteen löytyy jo palkinnolle nimen antaneen superhitin sanoituksesta. Muutetaan vain aikamuotoa (ja unohdetaan kappaleen surullinen loppu).

**"Oi Emma, Emma, oi Emma, Emma
me tahdoimme lempiä iäti"**

Tuon laulun syntyäika, 1920- ja 30-lukujen vaihteen ns. gramofonikuumeen aika muistuttaa meitä kummasti myös tästä päivästä. Kannettavien gramofonien kautta musiikki tuli silloin ensi kertaa kaikkialle. Aikalaistodistuksen mukaan "Seurasaaren uimarannalla ei oikein voinut kävellä, ettei olisi astunut grammarin päälle". Hyvin romanttista.

Jos muuten Ture Aran "Emman" silloisilla musiikkimarkkinoilla saavutetun yli 30 000 savikiekon myynnin muuntaa tämän vuosituhanen markkinoiden kokoon ja suoratoistopalveluiden maailmaan, niin moninkertainen platinal levy koristaisi jo tekijöidensä seiniä.

Saattaisivat hyvinkin myös noutaa palkinnon vuoden myydyimmistä tai kuunnelluimmista levystä.

Vuoden biisi-sarjan voitto olisi selviö. Kaikilla kriteereillä.

KLIKKAA JA KUUNTELE: TURE ARA, EMMA

www.emmagaala.fi

www.facebook.com/EmmaGaal/